

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 4 april 1930 kl. 10 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående den lägre skogsundervisningens förläggande under skolöverstyrelsen.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 280, av herr *Andersson* i Malmö *m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte besluta anhålla hos Kungl. Maj:t om utredning i frågan om den lägre skogsundervisningens hänförande under skolöverstyrelsen, och att förslag i ärendet föreläggas 1931 års riksdag.

Beträffande de skäl, som åberopats såsom stöd för denna hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har i vederbörlig ordning inhämtats yttrande från skolöverstyrelsen och domänstyrelsen, vilka yttranden finnas såsom *bilaga* fogade vid detta utlåtande.

Utskottet.

Såsom framgår av de bifogade yttrandena har domänstyrelsen helt avstyrkt motionärernas förslag och skolöverstyrelsen har — särskilt med hänsyn till den ståndpunkt förlidet års riksdag intagit till frågan om överförande av navigationsskolorna till skolöverstyrelsen samt då några särskilda skäl icke syntes påkalla den i motionen avsedda ändringen — funnit den begärda utredningen icke vara behövlig.

Icke heller utskottet har kunnat finna, att motionärerna anfört tillräckligt bärande skäl för en utredning i den begärda riktningen. Vid övervägande av den förevarande frågan har utskottet emellertid för egen del fäst sig vid det förhållandet, att ifrågavarande skolor icke äro underställda några särskilda styrelsers överinseende och ej heller synas underkastade någon enhetlig inspektion. Detta kan tänkas medföra, att den egentliga undervisningens intressen i någon mån få stå tillbaka för de skogligt-ekonomiska. Det vill därför synas utskottet, att en sådan ordning möjligen icke skulle vara den mest tillfredsställande, men utskottet anser sig dock icke nu hava tillräckliga hållpunkter för ett bestämdare ståndpunktstagande i frågan.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att motionen II:280 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 april 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 41.

Bilaga.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 februari 1930 har skolöverstyrelsen anbefallts att till riksdagens jordbruksutskott avgiva utlåtande över den av herr Andersson i Malmö m. fl. i andra kammaren väckta motionen nr 280 angående den lägre skogsundervisningens förläggande under skolöverstyrelsen. I anledning härav får skolöverstyrelsen anföra följande.

Frågan om de praktiska undervisningsanstalternas centrala ledning har berörts vid olika tillfällen i samband med undervisningens ordnande, och ha därvid olika uppfattningar gjorts gällande. Sålunda kommo de tekniska elementarskolorna, som upprättats för att tjäna industrien, liksom även bergsskolorna och handelns särskilda undervisningsanstalter, handelsgymnasierna, från början att ställas under tillsyn av det förvaltningsorgan, som hade särskilt med industrien, bergsbruket och handeln att skaffa, nämligen kommerskollegium, men de tekniska elementarskolorna överflyttades år 1886 till ecklesiastikdepartementet, och år 1919 ställdes såväl dessa som de nyinrättade tekniska läroanstalterna samt bergsskolorna och handelsgymnasierna under den samtidigt beslutade skolöverstyrelsens yrkesskolavdelning. Genom riksdagens år 1918 fattade beslut angående upprättandet av praktiska ungdomsskolor har ytterligare ett flertal grenar av praktisk undervisning kommit att i större eller mindre omfattning hänföras till skolöverstyrelsens förvaltning. Sålunda skall ju den under skolöverstyrelsens folkskolavdelning lydande fortsättningsskolan kunna vara yrkesbestämd och som sådan meddela undervisning i arbetskunskap i anslutning till bland annat jordbruk, skogshandling och sågverksindustri m. m. De till yrkesskolavdelningen hörande anstalterna för yrkesundervisning skola meddela teoretisk och praktisk utbildning i allehanda slag av hantverk, industri, handel och husligt arbete, och, såsom motionärerna framhålla, åtskilliga av dessa anstalter äro inriktade på utbildning av förmän inom viss industri.

Det kunde sålunda ligga nära till hands att, såsom motionärerna anse lämpligt, ställa även den lägre skogsundervisningen under skolöverstyrelsen. Men då skulle man med samma skäl kunna anse, att en hel mängd andra skolor borde föras dit, exempelvis skolor för den lägre lantbruksundervisningen, järnvägens, postens, telegrafens och tullverkets många-handa skolor med flera. Alldeles särskilt kunde det förefalla naturligt, att navigationsskolorna, vilka i fråga om undervisningen, framför allt i maskinistklasserna, ha stor likhet med vissa avdelningar i de tekniska fackskolorna, stode under samma ledning som dessa. Då detta så nyligen som vid föregående riksdag prövats icke böra bliva fallet samt, såvitt skolöverstyrelsen har sig bekant, inga särskilda omständigheter påkalla den i motionen avsedda förändringen, så förefaller den åsyftade utredningen icke behöflig. Skulle utredning i frågan likväl komma till stånd, torde därvid böra beaktas, att skolöverstyrelsen icke förfogar över den särskilda sakkunskap, som inseendet över skogsskolorna kräver, utan att härför måste anlitas sakkunnigt biträde av särskild inspektör eller

konsulent liksom redan nu är fallet i avseende å vissa grenar inom skolöverstyrelsens förvaltning, där speciell sakkunskap inom skolöverstyrelsen icke förefinnes.

I den slutliga handläggningen av detta ärende hava förutom under teknade deltagit avdelningschefen undervisningsrådet Bruce, t. f. avdelningschefen undervisningsrådet Hänniger samt undervisningsråden Berglund och Schenke.

Stockholm den 1 mars 1930.

OTTO HOLMDAHL.

NILS FREDRIKSSON
föredragande.

Olof Wibelius.

Till riksdagens jordbruksutskott.

Jämlikt ämbetsskrivelse från kungl. jordbruksdepartementet till skolöverstyrelsen den 7 februari 1930 har Kungl. Maj:t, med anledning av en utav Eder i skrivelse den 5 samma månad gjord framställning, anbefallt domänstyrelsen att avgiva och till Eder senast den 10 mars 1930 överlämna yttrande över en inom riksdagen väckt, till Eder hänvisad motion II: 280 angående den lägre skogsundervisningens förläggande under skolöverstyrelsen.

Med anledning härav får domänstyrelsen, med överlämnande i avskrifter av från vederbörande skogsskolföreståndare i ärendet infordrade yttranden, anföra följande.

Såsom framgår av 3 kapitlet 1 § i gällande instruktion för domänverket ha statens skogsskolor till ändamål att, jämte bibringande av nödiga teoretiska kunskaper, meddela praktisk insikt och färdighet i skogshandteringen till den utsträckning, som erfordras för tjänstgöring såsom kronojägare eller skogsvaktare eller i därmed jämförlig förmansanställning inom skogsbruket. I avskrift bilagda, av domänstyrelsen utfärdade läs- och arbetsordning för dessa fackskolor torde giva vid handen, att undervisningen äger, som sig bör, en utpräglad praktiskt-skoglig inriktning och att den teoretiska undervisningen står i mycket nära samband med den praktiska. Domänstyrelsen, som handhar förvaltningen av och utövar kontrollen å till arealen och värdet högst betydande skogsfastigheter inom vårt lands skilda delar, torde, med sin därigenom förvärvade insikt om vad som i fråga om kunskaper och i övrigt erfordras för förmansanställning inom skogsbruket, äga nödiga förutsättningar att övervaka, att undervisningen vid statens skogsskolor så ordnas och handhåves, att de motsvara sin bestämmelse.

Att, såsom i förevarande motion ifrågasatts, genomföra sådan ändring i fråga om statens skogsskolor, att de skulle ställas under ledning av

skolöverstyrelsen, men likväl ifråga om »skogen och skolans praktiska arbeten» lyda under domänstyrelsen, torde av här ovan anförda skäl icke blott vara olämpligt ur undervisningens synpunkt, utan jämväl vara ägnat att i administrativt hänseende förtynga och därjämte fördyra den statliga undervisning, som bedrivs vid dessa skolor.

På grund av vad nu anförts får domänstyrelsen avstyrka vidtagandet av åtgärder i motionens syfte.

Stockholm den 4 mars 1930.

G. KUYLENSTJERNA.

Magnus Alm.
